

Vestnik.

Učiteljski konvikt. P. i. g. Ivan Hribar, župan ljubljanski i. t. d. 20 K; g. Fran Koy, trgovec v Travniku, 30 K; gđ. Rafaela Inglič, učiteljica v Bagunjah, nabrala na izletu cerkniške čitalnice na „Otok“ 9-60 K; č. g. o. Otokar Aleš nabral v Novem mestu 30 K; g. E. Lah, predsedstveni tajnik v Ljubljani 2 K; učiteljstvo I. m. šole v Ljubljani in sicer à 1-20 K gg.: J. Furlan, E. Gangl, M. Josin, H. Petras, J. Režek in g. Fr. Gale pa 60 h; učiteljstvo črnomaljskega okraja in sicer gg.: A. Jersinovič, c. kr. okr. šol. nadzornik v Črnomlji, 6 K; à 2 K gg.: Fran Kopitar, učitelj v Petrovici, Fran Lovšin, nadučitelj na Vinici, Fr. Zupanec, nadučitelj v Staremtrgu pri Poljanah, Fran Štefančič, učitelj v Črnomlji; à 1 K; g. J. Bergant, učitelj na Vinici; g. J. Bitenc, učitelj v Dragatušu; gđ. R. Clarici, učiteljica v Črnomlji; č. g. J. Dolinar, katehet v Črnomlji; g. F. Juvanc, učitelj na Vrhu; g. F. Koller, učitelj v Adlešicah in gđ. A. Moos, učiteljica v Črnomlji.

Dar. G. Fran Klinar, učitelj v Hrušici pri Ljubljani, je daroval à 1 K za A. Praprotnikov, Tomšičev in Močnikov spomenik.

Poziv. Ko je zaslula vest, da dična Zaveza slov. učiteljskih društev hoče letos zborovati v našem starodavnem Celju, polastilo se je naših src veliko veselje. Takoj se je konstituiral podpisani krajni odbor, da priredi vse potrebno za dostojen vsprejem predragih nam gostov.

Povsod, kamor ste dosedaj še pohiteli, Vi vzgojitelji, Ve vzgojiteljice, naše slovenske mladine, ponosa našega in naše nade, vsprejeti ste bili z odprtimi rokami. — Mi Vam sicer radi neugodnih razmer na bojevitih naših tleh tako krasnega vsprejema nuditi ne moremo, kakor so to storili drugi srečnejši kraji, ali naša srca Vam bodo odprta, in v prostorih našega „Narodnega doma“ boste tedaj Vi neomejeni gospodarji in mi bomo Vaši gostje.

Jedna nas le želja navdaja, ta, da bi Vas zrl v najmnogobrojnejšem številu, da bi to naše najsrčneje vabilo našlo najštevilnejši odziv iz vseh slovenskih pokrajin.

Slovensko učiteljstvo! V drugo prihajaj v naše Celje, da vršiš resno delo na polji narodne vzgoje. Radujemo se Tvojega poseta, le daj nam priliko, da Ti pokažemo, kolike so naše simpatije do Tebe. V čem večjem številu dojdeš, tem večje bo naše veselje, tem večji naš ponos.

Da se torej veseli vidimo in spoznamo 4. in 5. avgusta v Celju.

Krajni odbor za IX. glavno zborovanje v Celju, dne 4. julija 1897.

Častni predsednik *Dr. Jos. Sernec* m. p.

I. predsednik *Ivan Stukelj* m. p.

II. predsednik *Jos. Schmoranz* m. p.

I. tajnik *Fran Brinar* m. p.

II. tajnik *Fran Kranjc*.

Vse p. n. udeležnice in udeležnike IX. Zavezne skupščine, ki žele stanovanja, podpisani najljubneje prosijo, da se pri njem zglasijo najkasneje do 31. t. m. Takisto naj se pri njem zglasijo vsi, ki se udeležijo banketa. Banket bo v veliki dvorani Narodnega doma in bo brez pijače stal 1 gl. Ta vsota naj se blagovoli oglasu priložiti.

Jos. Schmoranz, učitelj v Celju.

Krajcarska podružnica učiteljskega konvikta. P. i. tovariše in tovarišice, katerim smo poslali knjižice naše krajcarske podružnice, prosimo, da pri vsakej priliki prodajajo marke v korist našemu konviktu; posebno gospodične učiteljice si pridobijo pri tem podjetji lahko prav veliko zasluga za naš stan. Ni pa treba misliti, da bi morale biti prodane marke že v enem mesecu; prodajanje traja lahko celo leto, ali pa še dlje. Knjižico je pa, seveda, treba vedno nositi seboj, da ne zamudimo tudi najmanjše prilike. Zrna do zrna . . . !

Slava ji! Gđ. Ida Rooss v Trziču je jedno knjižico krajcarske podružnice učiteljskega konvikta že prodala; lotila se je že druge knjižice. — Tovarišice, posnemajte to vrlo našo prijateljico in bodite tudi Ve tako sitne in nadležne pri razprodaji, kakor ona. Če Vas kdo pri jednih vratih odpravi, ne da bi kupil par mark, pojdite pri družih

vratili zopet k njemu nazaj. Čim bolj bomo nadležni in sitni pri tem našem podjetju, tem preje bo dosežen naš cilj.

Novi učiteljski zastopniki. Učiteljstvo postojnskega okraja si je izvolilo dne 7. t. m. svojim zastopnikom v c. kr. okr. šol. svetu g. Josipa Kostanjeveca, nadučitelja na Premu in učiteljstvo ljubljansko pa dne 12. t. m. gg. nadučitelja in šolska voditelja Fran Raktelja in Jos. Maierja.

Učiteljstvo postojnske šole je priredilo v dan okrajne učiteljske konferencije dne 7. t. m. lepo veselico v korist „Cesar Franc Jožefovi ustanovi za učiteljske sirote na Kranjskem“. Kakor se nam poroča, bo čistega dohodka najmanj **100 K!** Kakor znano, je vrlo postojnsko učiteljstvo tudi lansko leto v dan konferencije priredilo veselico v korist konviktu, katera je vrgla čistega dohodka **100 K.** Obe veselici pa nista le znak stanovske zavednosti, s katero se sme po vsej pravici ponašati vrlo postojnsko učiteljstvo, ampak sta ob jednem tudi najlepši dokaz vzorne harmonije in kolegialnosti, ki vlada med naprednim postojnskim učiteljstvom. Vsa čast vrleimu učiteljstvu postojnskemu, posebno čast pa še njega voditelju, ki razume s svojim taktičnim postopanjem vezati učiteljstvo na-sé. Preistinit je tudi v tem slučaju pregovor: Sloga jači ...!

Vabilo k občnemu zboru „Pedagogičskega društva“, ki se bode vršil v Krškem dne 29. julija ob treh popoldne na vrtu g. Gregoriča po nastopnem dnevnem redu:

a) Poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu; b) pregled letnega računa; c) volitev treh pregledovalcev računov; d) razgovor o posebno važnih šolskih zadevah; e) volitev delegatov za letošnje zborovanje „Zaveze“ v Celji; f) volitev sedmih udov društveno vodstvo; g) predlogi.

K obilni udeležbi vlijudno vabi

odbor.

Vabilo k občnemu zboru učiteljskega društva za postojnski šolski okraj, ki bode zboroval dne 2. vel. srpana t. l. v Postojni ob 1/211. uri.

Poleg običajnega vspremeta sta na dnevnem redu nastopni točki:

1. Kakô naj učitelj vpliva, da se prekornostne zadruga v prosep kmetijstva pravilno ustanavljajo, ter v blagor ljudstva delujejo; poročevalec g. nadučitelj Jos. Rustja.

2. Točno in taktično vedenje učiteljevo — ugled stanú; poročevalec g. učitelj K. Wider.

S Prema. Učiteljstvo ilirskobistriškega okraja priredi dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Ilirski Bistrici veselico z igro in petjem v prid „Učiteljskemu konviktu“.

Iz Črnomlja. Pri radnem letnem občnem zboru Belokranjskega učit. društva so bili za prihodnje društveno leto izvoljeni gg.: F. Šetina, predsednikom, F. Štefanič, blagajnikom, R. Schiller, tajnikom, V. Burnik, V. Zupančič, R. Megušar in F. Lovšin odbornikom. Delegatom k zborovanju „Zaveze“ pa gg.: F. Šetina, J. Križnar in gdč. A. Divjak.

Nova šolska deska. Delovodja na c. kr. strokovni šoli za obdelovanje lesa v Ljubljani, gosp. Iv. Tratnik, sestavlja je šolsko desko, delo, ki zares hvali svojega mojstra. Mehanizem, s katerim desko lahko dvigneš više, ali spustiš nižje, je toli natančen, da se vrši vse to brez najmanjšega truda, pa tudi brez kakega ropota. Velika prednost Tratnikove deske je tudi ta, da jo lahko nagneš naprej ali nazaj ter tako preprečiš oni neprijetni refleks, ki jemlje pogled na desko. Svoji šolski deski pridejal je g. Tratnik tudi zarisno ravnilo, ki teče žlebiču ob levem robu deske ter se da poljubno visoko postaviti. Vsed tega služi deska tudi prav dobro pri geometrijskem in konstrukcijskem risanju. — Sploh pa opozarjamo na Tratnikovo šolsko desko in njegovo zarisno ravnilo vse učitelje risanja; ako jo pa žele videti, dovoljeno jim je priti v šolsko poslopje c. kr. strokovne šole (Virantova hiša, I. nadstropje), kjer jim g. Tratnik drage volje pokaže svoj izum in jim dá potrebna pojasnila.

Česke šole na Dunaji. Na Dunaju je več učiteljev, kateri se vpirajo politiki krščanskih socialistov v šolskem oziru. Poslednji so jih zatorej razkrivali za socialne demokrate z namenom, da jim škodujejo. Ti učitelji so si nakopali jezo dr. Luegerja in njegovih pristašev posebno s tem, da so se upali zahtevali za česke otroke na Dunaju čeških šol. Te dni je bil na Dunaju neki učiteljski shod, na katerem je učitelj Seitz naglašal, da ne gre, da bi šole na Dunaju, ki se vzdržujejo in davkov vseh, bile zaprte drugemu jeziku, kakor nemškemu. Napraviti se morajo šole, v katerih se bodo otroci polagoma vpeljali v nemščino. Saitz ni torej ničesar Nemcem in nemščini škodljivega zahteval, a krščansko-socialni listi mu očitajo izdajstvo nemškega naroda in da je prav njegov namen doseči poslovanje nemških otrok na Dunaju. Pač smešno! Nemci gotovo ne bodo pošiljali svojih otrok v česke šole.

Praprotnikova slavnost dne 4. t. m. v Podbrezju na Gorenjskem je bila vsestransko veličastna, vredna moza, katerega ime in spomin smo poslavlili z njo. Zbralo se je od vseh strani mnogo tovarišic in tovarišev ter drugega odličnega občinstva; med poslednjim je bil navzoč tudi župan ljubljanski, g. Iv. Hribar. Med vsemi udeleženci je vladala neprisljuna, odkrita veselost ter vroče navdušenje. Podbrezje samo je obleklo slavnostno krilo: vse je bilo v zastavah. Gostoljubno in prijazno nas je pogostil g. Al. Pavlin. Naravnost iznenadil nas je pa cerkveni govor gosp. kapelana Zabukoveca, s katerim je okreal prav pošteno gospodo ter naravnost ščuval kmetiško ljudstvo proti inteligenci. Reči kdo, kar hoče: tak govor ob taki priliki ni bil na mestu, bil je žaljiv in je pokazal, koliko cenijo nekateri gosp. duhovniki ljudsko šolo in učiteljstvo! Toliko smo morali omeniti, da se ne bode dejalo, da se nas sme brati meni nič, tebi nič in da spravimo tiho vsako zaušnico, potem pa — molčimo! — Gospod kapelan bi moral še v šolo, da se nauči nekoliko več omike in pravičnosti. — Ker priobčimo prihodnjic natančno in dalje poročilo, se hočemo dotakniti za danes samo se jedne stvari. Nobeden naših listov ni poslal k slavnosti poročevalca, a nobeden naših listov pa ne more zahtevati, da bi pisali vanje — sami o sebi! Mislimo, da taka slavnost, ki je vplivala mogočno tudi na narodni čut in zavednost preprostega naroda, ni malenkostna, vsakdanja stvar, dasi jo je uprizorilo slovensko učiteljstvo! In slovensko učiteljstvo se s takim ravnanjem ne pridobiva, temveč — odvrača!

Mladina se vzgaja v narodnem indiferentizmu! „Slovenski Narod“ je priobčil v 149. številki dne 5. julija 1897 uvodni članek „Pogled v šolske knjige“. Ta ga je splašil, ker pogreša v šolskih knjigah, ki so v rabi po naših učilnicah, berilnih stavkov, ki bi trdili v mladini ljubezen do naše slovenske domovine, ljubezen do slovenskega naroda, ljubezen do slovenskega jezika.*) Zaradi tega se boji, da so naši narodni učitelji prisiljeni, vzgajati mladino v narodnem indiferentizmu. Neopravičen, neutemeljen strah! Pripomniti moramo, da je berilo sredstvo, s pomočjo katerega vzgaja učitelj deco. Berilo mora obsegati vse, česar se mora naučiti mladina v ljudski šoli, seznaniti jo mora z glavnimi zakoni in pojmi v prirodopisju in zemljepisju, z glavnimi, najvažnejšimi dogodki iz svetovne zgodovine — itd., itd. Torej gradiva ogromno, a prostor tako jako tesen! In ni moči napisati toliko berilnih sestavkov, da bi prekipevali v narodnem duhu, ki bi vplivali tako mogočno na narodni čut naše mladine, kakor vpliva živa, iskrena beseda učiteljeva, ki buči mladino k ljubezni do domovine, do krasne zemlje slovenske, do znamenitih mož, do naroda slovenskega! Dokler je naše učiteljstvo tako narodno, kakor je danes — in mislimo — da tega ne dvomi nihče — toliko časa je čudno, da se boji kdorkoli, da vzgajamo našo mladino v indiferentizmu. Slovensko učiteljstvo je storilo v tem pogledu vsekdar sveto-svojo dolžnost, in zagotavljamo vsakogar, da ne bode nikdar pri vzgoji slov. mladine pozabilo glavnega temeljnega načela prave ljudske šole: Slovenska šola buči slovenski mladini v slovenski besedi vroče ljubezen do zemlje slovenske! — Tako smo ravnali do danes, pa bomo tudi v bodoče: naše zavedno, narodno preprosto ljudstvo je dokaz, da uči slovenski učitelj v narodnem duhu!

O stoletnici Vodnikovih „Lublanških Novic“. Spisal in izdal v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani Ivan Vrhovnik. V Ljubljani, 1897. Založil pisatelj. Natisnili J. Blasnikovi nasledniki. — Zanimivo knjižico priporočamo slovenskemu učiteljstvu kar najtopleje. Cena: 1 K.

Naša pesem. Po besedah Engelberta Gangla uglasbil P. Angelik Hribar. Založil in izdal odbor zaveze gasilnih društev kranjskih. Cena: 20 vinarjev. Ljubljana 1897. Tiskarna R. Miliceva.

Okrajna učiteljska konferenca za ljubljanske slovenske šole se je vršila dne 12. t. m. Udeležilo se je 56 članov. Predsednik okr. šolski nadzornik F. Levec je poročal o učnih uspehih in opozarjal na to, kar je opazil pri nadzorovanju. Gosp. Ivan Krulc je poročal z ozirom na upeljavo električne razsvetljave o nesrečah, ki se morajo primeriti v sled elektrike in o prvi pomoči v takih slučajih, gospd. Gusel pa o risarskih vprašanjih. V knjižnični odsek so bili izvoljeni gg. Maier in Režek ter gospd. Gusel, v stalni odsek gg. Maier, Raktelj in Razinger ter gospd. Gusel, zapisnikarjema tega odseka pa gospd. Prosenec in gosp. Režek. — Potem je bil shod učiteljev in učiteljic vseh ljubljanskih ljudskih šol, da voli za dobo šestih let za-

*) „Drugo berilo in slovnica“, sestavila M. Josin in E. Gangl, učiteljca v Ljubljani, ki je zagledala sedaj beli dan in ki čaka še odobrenja, je sestavljena iz samih spisov Erjavčevih, Stritarjevih, Levstikovih, Jurčičevih itd. — Ali ni v spisih teh moč nič narodnega duha? Ali ni tek njihovega življenja mogočen vpliv na narodni ponos naše mladine?

stopnika učiteljstva v mestni šolski svet. Izvoljena sta bila gg. Fran Raktelj in Jos. Maier.

Občni zbor „Narodne šole“ in „Vdovskega učiteljskega društva“ bo dne 27. kinovca v telovadnici II. mestne šole na Cojzovi cesti ob 8. uri zjutraj.

Tovariše in tovarišice, ki poslani jim Dimnikove „Domače vzgoje“ niso mogli razpečati, prosimo lepo, da nam blagovolijo vse nerazpečane knjige čim preje vrniti.

Freues Deutsches Volksblatt je naslov novemu listu, ki ga izdaje šestorica dunajskih učiteljev. Mislili smo, da bode list šolsko-političen, a smo se varali. Vsebina listu je strogo nemško nacionalna ter glavna ost naperjena proti Slovanom, zato ga nikomur ne priporočamo.

Odbor „Narodne šole“ je dne 15. t. m. sklenil, pošiljati tistim šolam, kojih voditelji želé Petričeve zvezke, vstreci tej želji.

Videant consules! Iz Hrenovic se nam poroča dne 9. t. m. ta-le zanimiv slučaj, ki nas spominja na dobo konkordatske šole:

Tukajšnji katehet g. Karol Čik je zaprl danes 7 učencev od 11. ure do 2. popoldne in jih pustil brez nadzorstva. Učenci so razgrajali; šel sem gledat in videl kaj je. Popoludne pa pišem g. katehetu tako-le:

Št. 85. Preč. g. K. Čiku, katehetu tukaj v vednost, da se morajo zaprti učenci primerno nadzorovati, ne pa puščati jih brez nadzorstva v šoli, kakor se je to danes zgodilo.

Šolsko vodstvo v Hrenovicah dné 9./7. 1897.

G. katehet pa pošlje na hrbtu dotičnega akta tak-le odgovor:

Se vrača šol. vodstvu s pojasnilom nazaj, da je vsak katehet, ki ni nalašč kot tak definitivno nastavljen, popolnoma neodvisen od vsaktere šolske oblasti. (Min. razgl. *) Zato jaz podpisani kot neodvisen katehet najodločneje prepovem šol. vodstvu hrenovškemu mi dopsiljati še kedaj kakoršnekoli predpise in mu v njegovem interesu svetujem, kraja in prihodnje v svoji vsemočnosti, ki si jo domišljuje, ne prestopa méj svojega delokroga in svojih pravic.**)

Hrenovice dné 9. julija 1897.

Karol Čik m. p.

kaplan in katehet brez plače in brez defin. nastavljenja.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 486

okr. š. sv. V šolskem okraji črnomeljskem bodo se službe učitelja-voditelja na enorazrednicah v Gribljah, Črešnjevcu in na Preloki zatrdno aličasno namestile. Prve dve službi sta v IV. zadnja pa v III. plačilnem razredu. Z vsako službo združena je voditeljska doklada in prosto stanovanje.

Prošnje vlagati je do 25. mal. srpana t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlji.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji, dné 30. rožnika 1897.

Predsednik: Orešek l. r.

Št. 1

okr. š. sv. Na jednorazrednicah na Erzelji in v Orehku popolniti je mesto učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilnega razreda. — Dotične prošnje je predpisanim potom predložiti podpisnemu uradu do dné 15. vel. srpana 1897.

C. k. okr. šolski svet v Postojini, dné 2. mal. srpana 1897.

Št.

okr. š. sv. V logaškem šolskem okraji so začetkom šolskega leta 1897/98 sledeča učna mesta stalno oziromačasno popolniti:

1.) mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Ledinah s prijemki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem;

2.) drugo učno mesto na dvorazrednici na Blokah s prijemki IV. plačilnega razreda;

*) Mi ne poznamo takega ministerskega razglasa.

**) Da se taki slučaji ne bodo ponavljali, svetujemo č. šolskemu vodstvu, da naznani ta godek sl. c. kr. okr. šol. svetu.

Uradn.

Uradn.